

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/179/2022
Identifikačné číslo spisu:	4114221660
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4114221660.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Rímskokatolíckej cirkvi, Žilinskej diecézy, Žilina, J. Kalinčiaka č. 1, IČO: 42 063 043, zastúpenej advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH s.r.o., Bratislava, Žižkova 22B, IČO: 36 718 432, proti žalovanej obchodnej spoločnosti IMA INVEST s.r.o., Zlaté Moravce, Hviezdoslavova 41, IČO: 36 520 349, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s.r.o., Nitra, Štefánikova tr. 49, IČO: 36 860 697, o zaplatenie 102 412 eur s prísľušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17C/146/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. novembra 2021 sp. zn. 9Co/128/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. februára 2020 č. k. 17C/146/2014-1175 zamietol žalobu a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.2. Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej sumu 102 412 eur spolu s 9,15% úrokom z omeškania ročne, počnúc od 18. júla 2014 až do zaplatenia. Svoj nárok odôvodnila tým, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. území H., zapísaných na LV č. XXXX ako parcely registra „C“ č. XXX/X lesné pozemky o výmere 21 868 m² a č. XXX/X ostatné plochy o výmere 21 741 m², ktoré na základe Nájomnej zmluvy z 01. júna 2009 č. 1/2009 a Dodatku č. 1 z 27. júla 2009 užíva žalovaná, pričom v zmysle Dodatku č. 1 k zmluve prenechala žalobkyňa ako prenajímateľ žalovanej ako nájomcovi pozemky na účely dobývania nevyhradených nerastov. Uviedla, že v zmysle čl. II bod 5 Dodatku č. 1 sa zmluvné strany dohodli, že žalovaná je povinná zaplatiť za vykonávanie dobývania nevyhradených nerastov na uvedených parcelách odplatu, a to vo výške 0,40 eura za tonu bez DPH a za týmto účelom je povinná žalobkyni predložiť každoročne zoznam množstva vyťaženého kameňa. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaná ju hrubým spôsobom úmyselne podviedla, keď uviedla nepravdivé údaje ohľadne množstva vyťažených nerastov za roky 2010 a 2011, čím jej spôsobila škodu vo výške 102 412 eur a súčasne sa úmyselne neoprávnene obohatila

nevyplatením náhrady za vyťažené nevyhradené nerasty, ktorá prislúchala podľa zmluvy žalobkyni. Podľa tvrdení žalobkyne žalovaná v skutočnosti vyťažila a predala oveľa väčšie množstvo kameňa, o čom svedčí potvrdenie spoločnosti EUROVIA CS, a.s. organizačná zložka Slovensko zo 06. marca 2012, z ktorého vyplýva, že žalovaná jej dodala drvené kamenivo v objeme 620 530,35 ton a to v období od 01. apríla 2010 do 31. augusta 2011 a za toto množstvo si vyfakturovala sumu v celkovej výške 3 764 382,30 eura a uvedeným konaním spôsobila škodu vo výške 102 412,14 eura. Žalobkyňa dňa 12. júla 2013 písomne od nájomnej zmluvy číslo 1/2009 v znení Dodatku č. 1 odstúpila s tým, že toto odstúpenie bolo doručené žalovanej ako nájomcovi dňa 15. júla 2013. Žalovaná v rámci svojej obrany popierala existenciu dohody, na základe ktorej by mala platiť za jednu tonu vyťaženého nerastu 0,40 eura a taktiež namietala, že ani sama žalobkyňa existenciu takejto dohody nepreukázala. Popierala, že by medzi žalobkyňou a žalovanou bola dohodnutá odmena - cena za ťažbu, a to vo výške 0,40 eura za tonu, ako aj tvrdila, že nemala povinnosť nahlasovať množstvo vyťažených nerastov.

1.3. Súd prvej inštancie si ako predbežnú otázku musel v konaní vyriešiť, či medzi stranami sporu došlo k dohode o nároku žalobkyne ako prenajímateľa na účtovanie ceny 0,40 eura za 1 tonu vyťaženej horniny. V tejto súvislosti sa plne stotožnil so závermi rozsudku Okresného súdu Nitra z 19. októbra 2018 č. k. 20Cb/43/2013-477 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2019 sp. zn. 15Cob/148/2018, z ktorých súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalobkyňa svoj nárok na zaplatenie odplaty za kameň vyťažený žalovanou v roku 2011 nepreukázala. Súd prvej inštancie s ohľadom na závery predmetných rozsudkov uviedol, že z obsahu Dodatku č. 1 k nájomnej zmluve nevyplyva žiadna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver v tom, že medzi zmluvnými stranami došlo k dohode o nároku žalobkyne ako prenajímateľa na účtovanie ceny 0,40 eura za 1 tonu vyťaženej horniny. Dospel k záveru, že žalovaná nemá povinnosť platiť žalobkyni odplatu vo výške 0,40 eura za tonu vyťaženého kameňa, nakoľko jej takáto povinnosť z ničoho nevyplyva. Škoda, ktorú si žalobkyňa v predmetnom spore uplatnila, nevyplyva zo záväzkových vzťahov medzi podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti, preto na daný vzťah aplikoval ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), v zmysle ktorého základnými predpokladmi vzniku nároku na náhradu škody sú preukázanie a/ porušenia právnej povinnosti, b/ vzniku škody a c/ príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím (porušením právnej povinnosti) a následkom (vzniknutou škodou).

1.4. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno ohľadom základných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu. Žalobkyňa v predmetnom spore neunesla dôkazné bremeno o vzniku škody; zo strany žalobkyne nebolo preukázané, že medzi stranami sporu došlo k dohode o nároku žalobkyne ako prenajímateľa na vyúčtovanie ceny - odplaty vo výške 0,40 eura za tonu vyťaženého kameňa, čo bolo hlavným predpokladom pre uplatnenie si nároku na náhradu škody. Žalobkyňa v predmetnom spore taktiež nepreukázala, že jej vznikol nárok na zaplatenie akejkoľvek sumy za vyťaženú horninu, čo súdu prvej inštancie vyplynulo aj z rozhodnutia Okresného súdu Nitra z 19. októbra 2018 č. k. 20Cb/43/2013-477 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2019 sp. zn. 15Cob/148/2018, s ktorým sa súd v tomto spore plne stotožnil a prevzal aj do svojho rozhodnutia, čiže nebola preukázaná existencia dohody, z ktorej by nárok žalobkyne vyplýval. Z dôvodu, že zo strany žalobkyne nebolo v predmetnom spore preukázané porušenie právnej povinnosti žalovanej, a preto nemohla vzniknúť ani škoda, čiže nedošlo k naplneniu ďalšieho znaku zodpovednosti za škodu, a to k naplneniu príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a škodou, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná bola v konaní úspešná, súd prvej inštancie jej priznal plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 11. novembra 2021 sp. zn. 9Co/128/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd, preskúmajúc napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie z hľadiska rozsahu a vymedzených dôvodov podaného odvolania žalobkyne, dospel k záveru, že podané odvolanie žalobkyne nebolo spôsobilým privodiť zmenu, resp. zrušenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie v prospech odvolateľa - žalobkyne. Odvolací súd poukázal na to, že zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti v zmysle § 420 OZ možno uplatniť, ak sú splnené predpoklady

zodpovednosti za škodu, a/ porušenie povinnosti (existencia protiprávneho úkonu), b/ vznik škody ako majetkovej ujmy, c/ existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a vzniknutou škodou, d/ zavinenie toho, kto škodu svojim protiprávnym úkonom spôsobil (ide o zodpovednosť za predpokladané zavinenie). Dôkazné bremeno ohľadom preukázania existencie predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu zaťažuje toho, kto si nárok na náhradu škody uplatnil, t.j. v danom prípade žalobkyňa. Porušenie právnej povinnosti žalovanej malo v zmysle tvrdení žalobkyne spočívať v tom, že žalovaná konala v rozpore s jej zmluvnou povinnosťou oznámiť žalobkyňi skutočné množstvo vyťaženého kameňa, keď mala žalobkyňi poskytnúť nepravdivé údaje o tomto množstve a v príčinnej súvislosti s týmto jej konaním tak mala vzniknúť žalobkyňi škoda vo výške predstavujúcej súčin zatajeného množstva vyťaženého kameňa a dojednanej odplaty za tonu vyťaženého kameňa 0,40 eura. Podľa odvolacieho súdu bolo dôvodné očakávať, že žalobkyňa predloží súdu prvej inštancie také prostriedky procesného útoku, ktorými naplnenie jednotlivých zodpovednostných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu bude preukazovať. Z obsahu spisu však odvolaciemu súdu vyplynulo, že procesný útok žalobkyne sa sústredil výlučne na preukazovanie existencie dohody o odplate za dobývanie nevyhradených nerastov žalovanou, a to konkrétne vo výške 0,40 eura za tonu vyťaženej horniny, a to bez toho, že s výnimkou skutkového tvrdenia v žalobe by žalobkyňa akýmkoľvek ďalším spôsobom preukázala, resp. tvrdila naplnenie všetkých zodpovednostných predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovanej za tvrdenú škodu. Celá procesná činnosť žalobkyne v tomto konaní bola výlučne zameraná na preukazovanie existencie dohody o odplate za tonu vyťaženého kameňa 0,40 eura. V kontexte uvedeného žalobkyňou výlučne sústredený procesný útok na preukázanie existencie dohody o odplate za tonu vyťaženého kameňa 0,40 eura, podľa odvolacieho súdu nebol zameraný na preukázanie všetkých zodpovednostných predpokladov vzniku škody v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 OZ.

2.2. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku ďalej argumentoval, že žalobkyňa sa opätovne v celom obsahu podaného odvolania sústredila na popretie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k súdom konštatovanej neexistencii dohody o odplate vo výške 0,40 eura za tonu vyťaženého kameňa, žiadnym spôsobom nepopierajúc konštatovanie súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena ohľadom základných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu. Žalobkyňa v podanom odvolaní neprezentovala žiadnu odvoláciu argumentáciu vo vzťahu k nepreukázaniu naplnenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne konštatoval, že zodpovednostné predpoklady ustanovené v § 420 OZ žalobkyňa nielenže nepreukázala, ale ich v komplexe počas celého konania ani netvrdila, preto bolo nutné rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, a to bez tohto, že by bolo akokoľvek dôvodné zaoberať sa odvolacou argumentáciou žalobkyne vo vzťahu k existencii, resp. neexistencii dohody o odplate za vyťažený kameň. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu, napádajúc ho v celom jeho rozsahu, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ako aj aby žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces žalobkyňa videla v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a nedostatočne odôvodnený, pretože neobsahuje žiadnu relevantnú ani logicky ucelenú a udržateľnú argumentáciu. Odvolací súd nevysvetlil, akými úvahami bol pri rozhodovaní vedený, z akých dôkazných prostriedkov vyvodzoval svoje závery, ani nezodôvodnil, prečo nezohľadnil (ani len zásadnú) argumentáciu a dôkazné prostriedky predložené žalobkyňou. Odvolací súd založil celú svoju argumentáciu primárne iba na tvrdení, že žalobkyňa počas celého súdneho konania nielenže nepreukázala, ale ani netvrdila, že by boli naplnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu, pričom žalobkyňa naplnenie všetkých predpokladov svojho uplatneného nároku tvrdila a preukázala už v podanej žalobe. Žalobkyňa odvolaním napadla rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, preto bol odvolací súd povinný riadne preskúmať napadnuté rozhodnutie tak po skutkovej, ako aj právnej stránke, a mal prihliadnuť aj na podstatné tvrdenia strán. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie nepodrobil náležitej kontrole, napriek tomu, že v zmysle zásady iura novit curia je povinnosťou súdu riadne sa oboznámiť s

predloženými dôkazmi, bez pochybností ustáliť skutkový stav a tento správne právne kvalifikovať. Rozsudok odvolacieho súdu preto považovala za nepreskúmateľný, arbitrárny a svojvoľne zužujúci predmet konania a odvolania. Žalobkyňa ďalej namietala, že právoplatný rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2019 sp. zn. 15Cob/148/2018, z ktorého záverov vychádzali súdy pri posudzovaní nároku žalobkyne v tomto konaní, bol v spojení s opravným uznesením z 28. októbra 2020 zrušený rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Obdo/87/2020.

3.2. Žalobkyňa vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia namietala, že právne posúdenie záväzkového vzťahu založeného medzi žalobkyňou a žalovanou Dodatkom č. 1, ako nájomného vzťahu, je nesprávne, nakoľko predmetom tohto záväzkového vzťahu bola ťažba nevyhradeného nerastu (kameniva), teda išlo o vec jednoznačne spotrebiteľnú, ktorá nemôže byť predmetom nájomného vzťahu. Poukázala, že otázka nemožnosti podriadenia záväzkového vzťahu, ktorého predmetom je ťažba nevyhradeného nerastu (kameniva), ako spotrebiteľnej veci, pod nájomný vzťah, ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, z čoho vyvodzovala prípustnosť svojho podaného dovolania aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dodatkom č. 1 podľa žalobkyne vznikol medzi stranami sporu nový záväzkový vzťah, ktorý nebol nájomným vzťahom, keďže jeho predmetom bolo oprávnenie žalovanej spotrebovať (vyťažiť) samotnú podstatu veci (ložisko nevyhradeného nerastu) vo vlastníctve žalobkyne, ktorá v zmenenej forme (ako kamenivo) vyťažením stáva vlastníctvom žalovanej. Tento nový záväzkový vzťah z Dodatku č. 1 existoval paralelne vedľa už skôr založeného nájomného vzťahu z Nájomnej zmluvy. Z ustanovenia čl. II. 2 Dodatku č. 1 jednoznačne vyplýva, že zmluvné strany mali vôľu dohodnúť odplatu za dolovaný kameň, túto svoju vôľu v Dodatku č. 1 aj reflektovali, a výslovne v ňom odplatu v prospech žalobkyne zakotvili (hoci v čase uzavretia Dodatku č. 1 bez určenia jej konkrétnej výšky). Právny záver súdov oboch inštancií, že Dodatkom č. 1 došlo k rozšíreniu nájomu podľa Nájomnej zmluvy, pričom dohodnutá odplata zaň už bola začlenená v rámci nájomného vo výške 83 000 EUR ročne, je nesprávny a nemôže obstať.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedla, že dovolacie dôvody nie sú dané. Žalobkyňa v konaní existenciu nijakej škody nepreukázala a v odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie ani neprezentovala žiadnu argumentáciu vo vzťahu k preukázaniu naplnenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu. V konaní, ale aj v iných súvisiacich konaniach bolo jednoznačne preukázané, že medzi procesnými stranami nijaká osobitná dohoda o cene za kameň nad rámec nájomného podľa Nájomnej zmluvy nejestvuje a že žalovaná nemala povinnosť oznamovať žalobkyňi množstvo vyťaženého kameňa. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol a žalobkyňu zaviazal k náhrade trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z

akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnené uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatečnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmatečnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

13. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

14.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14.3. Z práva na spravodlivý súdny proces však pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14.4. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia tiež nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

15. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) a porušenie práva na spravodlivý proces videla v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil. Napadnutý rozsudok považovala za nepreskúmateľný, arbitrárny a svojvoľne zužujúci predmet konania a odvolania. Odvolací súd sa v rozsudku odmietol zaoberať otázkou existencie dohody medzi žalobkyňou a žalovanou o odpate vo výške 0,40 eur za tonu vyťaženého kameňa, pričom rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2019 sp. zn. 15Cob/148/2018, z ktorého záverov vychádzali súdy oboch inštancií pri posudzovaní nároku žalobkyne v tomto konaní, bol zrušený rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Obdo/87/2020.

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10, 9Cdo/248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva

strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je (a to aj z hľadiska viacerých aspektov týkajúcich sa kvalitatívnej stránky odôvodňovania súdnych rozhodnutí) porušením ústavou a Dohovorom garantovaného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Medzi požiadavky kladené na kvalitu odôvodňovania súdnych rozhodnutí možno zaradiť požiadavky o zákaze vnútornej rozpornosti argumentácie (požiadavka relevantnosti, jasnosti, presnosti a konkrétnosti argumentu), povinnosť odôvodniť odklon od existujúcej judikatúry, povinnosti „vyrovnať sa“ s ústavnoprávnym argumentom a názormi právnej vedy, možnosti odvolacieho súdu prevziať argumenty prvostupňového súdu a iné.

19. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

20. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

20.1. V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Odvolací súd jasným, rozhodným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, poskytol primerané odpovede na odvolacie námietky; jeho úvahy a z nich vyvedené závery, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Odvolací súd teda procesne nekonal nesprávne, spôsobom znátočným, ktorým by žalobkyni znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

21. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Súd prvej inštancie v bodoch 26. až 34. odôvodnenia dostatočným spôsobom vysvetlil, pri vyporiadavaní sa s otázkou ne/existenciou dohody o odplate za dobývanie nevyhradených nerastov žalovanou, že žalovaná nemala povinnosť platiť žalobkyni odplatu za vyťažený kameň, pretože z obsahu Dodatku č. 1 k Nájomnej zmluve nevyplýva žiadna skutočnosť odôvodňujúca záver, že by medzi zmluvnými stranami došlo k dohode o nároku žalobkyne ako prenajímateľa na účtovanie ceny 0,40 eura za tonu vyťaženej horniny. Posúdiac konkrétny zodpovednostný vzťah v zmysle § 420 OZ, súd prvej inštancie dostatočne jasne a zrozumiteľne v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, že pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody musia byť splnené určité predpoklady, konkrétne a/ porušenie právnej povinnosti, b/ vznik škody a c/ existencia príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody, t.j. kauzálny nexus medzi

konaním/opomenutím a následkom. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa v predmetnom spore neunesla dôkazné bremeno ohľadom preukázania základných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, keď v prvom rade nepreukázala porušenie právnej povinnosti žalovanej, v dôsledku čoho žalobkyni nemohla ani vzniknúť škoda, čo logicky vylučuje aj existenciu kauzálneho nexu.

21.1. Odvolací súd sa v bodoch 16. až 19. odôvodnenia rozhodnutia preukázateľným spôsobom vysporiadal s odvolacou argumentáciou žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu bol správny záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní naplnenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu. Žalobkyňa v podanej žalobe tvrdila, že žalovaná jej mala spôsobiť škodu tým, že napriek povinnosti žalovanej každoročne predložiť žalobkyni zoznam množstva vyťaženého kameňa, žalovaná túto svoju povinnosť porušila, keď uviedla nepravdivé údaje ohľadne množstva vyťaženého kameňa za roky 2010 a 2011, v dôsledku čoho spôsobila žalobkyni škodu, ktorej výška sa odvíja od dojednanej odplaty za tonu vyťaženého kameňa 0,40 eura bez DPH. Vychádzajúc z takto koncipovanej žaloby, bolo podľa odvolacieho súdu dôvodné predpokladať, že porušenie právnej povinnosti žalovanej malo spočívať v tom, že konala v rozpore s jej zmluvnou povinnosťou oznámiť žalobkyni skutočné množstvo vyťaženého kameňa, keď mala žalobkyni poskytnúť nepravdivé údaje o tomto množstve a v príčinnej súvislosti s týmto konaním žalovanej tak mala žalobkyni vzniknúť škoda vo výške predstavujúcej súčin zatajeného množstva vyťaženého kameňa a dojednanej odplaty za tonu vyťaženého kameňa 0,40 eura. Napriek takto koncipovanej žalobe, celá procesná činnosť žalobkyne v konaní bola zameraná výlučne na preukazovanie existencie dohody o odplate za tonu vyťaženého kameňa, nie na preukázanie všetkých zodpovednostných predpokladov vzniku škody v zmysle § 420 ods. 1 OZ. Aj v rámci podaného odvolania sa žalobkyňa opätovne sústredila na popretie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k súdom konštatovanej neexistencii takej dohody a naplnenie tvrdených odvolacích dôvodov v celom rozsahu odôvodňovala výlučne nesprávnosťou postupu a rozhodovania súdu prvej inštancie vo vzťahu k prijatým záverom o odplate za tonu vyťaženého kameňa. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku tak celkom zjavne vyplýva odpoveď na všetky pre vec podstatné otázky a je z neho dostatočne zrejmé, prečo nebolo dôvodné sa zaoberať ne/existenciou dohody o odplate za vyťažený kameň. Napokon, v odôvodnení napadnutého rozsudku je zrozumiteľne vysvetlená aj úvaha, ktorá odvolací súd viedla k záveru o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie.

22. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Obdo/87/2020, ktorým bol zrušený právoplatný rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2019 sp. zn. 15Cob/148/2018 (v spojení s opravným uznesením z 28. októbra 2020; pozn.), závery ktorého boli podkladom pre posúdenie v tomto konaní žalobkyňou uplatneného nároku, dovolací súd uvádza, že dôvodom zrušenia predmetného rozsudku bola existencia vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívajúca v nepreskúmateľnosti jeho odôvodnenia. Dovolací súd zrušil výlučne rozsudok Krajského súdu v Nitre (§ 449 ods. 1 CSP) a uložil tomuto súdu preskúmateľným spôsobom sa vysporiadať s námietkami žalobkyne vznesenými v odvolaní. Odvolací súd v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cob/148/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie stotožniac sa so závermi o neexistencii nároku žalobkyne (žalobkyne v aj v prejednávacom konaní; pozn.) na vydanie bezdôvodného obohatenia, vychádzajúc zo zistenia, že žalovaná (žalovaná aj v tomto konaní; pozn.) bola na základe Dodatku č. 1 k Nájomnej zmluve oprávnená vykonávať dobývanie nevyhradených nerastov (ťažť kameň na pozemkoch, ktoré boli predmetom nájmu) bez povinnosti platiť inú sumu okrem dohodnutého nájomného. Vychádzajúc z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/87/2020, v rozhodnutí podľa dovolacieho súdu absentovala právna úvaha odvolacieho súdu o tom, či neexistencia dojednaní o určitej odplate, resp. o zvýšení nájomného (za vyťaženú horninu) bez ďalšieho znamená vylúčenie možnosti vzniku bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd sa podľa dovolacieho súdu mal zaoberať otázkou, či rozšírený účel užívania prenajatého pozemku bez premietnutia do zvýšenej ceny nájmu zahŕňal aj hodnotu nerastov vyťažených z prenajatého pozemku, teda či v danom prípade záver súdu prvej inštancie o neexistencii bezdôvodného obohatenia za vyťaženú horninu na úkor vlastníka pozemku, na ktorom ťažba prebehla, korešponduje zo zisteným skutkovým stavom.

22.1. Z obsahu rozhodnutia sp. zn. 5Obdo/87/2020 teda dovolaciemu súdu vyplynulo, že predmetným rozhodnutím bol zrušený výlučne rozsudok odvolacieho súdu, a to bez posudzovania či akéhokoľvek spochybnenia vecnej správnosti záverov súdov oboch inštancií o neexistencii osobitnej dohody o cene

za ťažbu nerastov. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že existencia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/87/2020 nemá vplyv na preskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a nie je spôsobilá prisvedčiť dovolacej argumentácii žalobkyne o nepresvedčivosti či arbitrárnosti jeho odôvodnenia.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nezdieľa názor dovolateľky o nedostatočnosti či nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní súdom vyčítala, že tieto sa nestotožnili so skutkovým stavom (skutkovými zisteniami), tak ako ich z vykonaného dokazovania vnímala samotná žalobkyňa (preukázanie všetkých zákonných predpokladov zodpovednosti za škodu, odkazujúc pritom na zásadu iura novit curia), dovolací súd, súc viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), dodáva, že prípadný prieskum skutkových zistení dovolacím súdom nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V preskúmvanej veci však dovolanie na takýchto argumentoch nespočívalo.

24. Dovolací súd tiež vo všeobecnosti uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenia rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP sa nemal možnosť zaoberať správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom, pretože prípadné nesprávne právne posúdenie veci vadu zmätočnosti v zmysle predmetného ustanovenia nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súdu uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobkyne v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

26. Žalobkyňa v dovolaní namietala aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

27. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

29. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

30. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

31. V dovolaní, prípustnosť ktorého sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne

riešená.

31.1. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

32. Dovolaťka v posudzovanom prípade k dôvodnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedla, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená otázka, či spôsobilým predmetom nájmu môže byť pozemok, na ktorom sa nachádza kameňolom (ložisko kameňa) v prípade, keď účelom užívania predmetného pozemku je výlučne ťažba kameňa, resp. vyťaženie ložiska kameňa, ktoré sa ťažbou celkom spotrebuje a viac neobnoví. Podľa dovolateľky je právne posúdenie záväzkového vzťahu založeného medzi žalobkyňou a žalovanou Dodatkom č. 1 ako nájomného vzťahu nesprávne, pretože záväzkový vzťah, ktorého predmetom je ťažba nevyhradeného nerastu, majúceho charakter spotrebiteľnej veci, nie je možné pod takýto vzťah podriaďiť. Dodatkom č. 1 vznikol medzi stranami sporu nový záväzkový vzťah, ktorý nebol nájomným vzťahom, keďže jeho predmetom bolo oprávnenie žalovanej spotrebovať (vyťažiť) samotnú podstatu veci (ložisko nevyhradeného nerastu) vo vlastníctve žalobcu, ktorá sa v zmenenej forme (ako kamenivo) vyťažením stáva vlastníctvom žalovanej. Tento nový záväzkový vzťah z Dodatku č. 1 existoval paralelne vedľa už skôr založeného nájomného vzťahu z Nájomnej zmluvy. Ak prenechaním veci do užívania má dôjsť k spotrebovaniu majetkovej podstaty tejto veci, podľa žalobkyne sa tak pojmovo nemôže jednať o záväzkový vzťah z titulu nájmu, nakoľko oprávnenie vec zničiť (spotrebovať) patrí výlučne vlastníkovi veci a nie je súčasťou užívacieho práva nájomcu (ius utendi a ius fruendi).

33. Takto dovolateľkou zadefinovaná právna otázka by mohla mať znaky relevantnej otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba za predpokladu, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jedine a výlučne tie dôvody, pre ktoré nebolo odvolaniu žalobkyne vyhovie, a pre ktoré bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené ako vecne správne. Dovolací súd má za to, že predmetná dovolacia otázka sa v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie.

34. V posudzovanom prípade odvolací súd svoje rozhodnutie založil na závere, že neboli kumulatívne naplnené všetky zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, pretože žalobkyňa v konaní nepreukázala ani len primárny predpoklad vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu, a síce porušenie právnej povinnosti zo strany žalovanej. Súd prvej inštancie síce v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na závery vyslovené v konaní vedenom pod sp. zn. 20Cb/43/2013, v zmysle ktorých v cene nájomného bola zahrnutá i ťažba nevyhradeného nerastu, jeho rozhodnutie, v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, ale nezáviselo od vyriešenia dovolateľkou nastolenej právnej otázky. V preskúmanej veci preto podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prijať iný záver, ako ten, že dovolateľka uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) nevymedzila spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, keď nenastolila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku, výlučne od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ale namietajúc nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v skutočnosti len prezentovala polemiku s právnymi závermi súdov oboch inštancií. K tomu dovolací súd vo všeobecnosti pripomína, že samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

35. Dovolací súd preto dospel po preskúmaní dovolania k záveru, že žalobkyňou formulovaná právna

otázka nespĺňa atribút podstatnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

36. Z dôvodov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, že je nevyhnutné aj v tejto časti odmietnuť podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

37. Najvyšší súd na základe uvedeného, dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

38. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.